

Nepcijfers in de schulden- en incassoketen

Laatst was ik bij een bijeenkomst over het voorkomen van ontruiming. De voorzitter startte met cijfers: 8000 ontruiming in 2018 met een kostenplaatje van een € 100.000 per ontruiming. Als je die cijfers hoort zit je op het puntje van je stoel. Helaas: het is nepnieuws, zoals wel vaker met cijfers in de schulden- en incassoketen.

Inschatting

Gerechtsdeurwaarders zijn verplicht lid van de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders (KBvG). De KBvG verplicht haar leden cijfers over de ambtshandelingen (zoals ontruiming) op te geven. Die cijfers worden door het CBS verwerkt. De cijfers van 2018 zijn nog niet bekend dus als iemand daar nu wat over roept is het niets meer dan een inschatting.

Totaaloverzicht

In Nederland mogen alleen gerechtsdeurwaarders ontruimen. En omdat zij verplicht lid zijn van de KBvG en hun cijfers moeten rapporteren, is de KBvG de enige in Nederland met een totaaloverzicht. Cijfers van Aedes, de koepel van woningcorporaties, dekken niet alles af. Niet alle huurwoningen zijn tenslotte van woningcorporaties én niet alle woningcorporaties zijn bij Aedes aangesloten.

Ontruiming

De ontruimingscijfers over 2018 zijn nog niet bekend. Wel die van 2017, toen waren dat er 5400. Elke ontruiming is er een teveel. Een ontruiming is een van de meest ingrijpende ambtshandelingen die de wetgever aan de gerechtsdeurwaarder heeft opgedragen. De laatste vijf jaren neemt het aantal ontruiming jaarlijks, gelukkig, af. Het voorkomen van ontruiming is een legitiem doel. Het is te verwachten dat het cijfer over 2018 lager uitvalt dan 5400 in 2017.

Maatschappelijke schade

De gestelde € 100.000 maatschappelijke schade per ontruiming is mijns inziens een forse overschatting. Soms is er alleen schade voor de verhuurder, met niet betaalde huur en gerechtsdeurwaarderskosten. Soms is er bijvoorbeeld maatschappelijke opvang en/of wordt er begeleiding geregeld. Dat de teller dan stevig oploopt geloof ik wel. Maar om die schade dan zomaar op een bedrag te stellen gaat te ver. Zeker omdat een wetenschappelijke onderbouwing naar de maatschappelijke schade (nog) niet voorhanden is.

Nepnieuws

In kranten, op TV en online is terecht veel aandacht voor schulden. Cijfers worden hierin nadrukkelijk gebruikt. De maatschappelijke discussie ontspoord als die cijfers op geen enkele wijze (wetenschappelijk) onderbouwd zijn. Maar ook als cijfers uit hun context worden gehaald en als harde feiten worden gepresenteerd. Dat schulden allerlei vervelende gevolgen *kunnen* hebben is meer dan duidelijk. Het lijkt vaak dat de schuldenproblematiek alleen maar verergerd. Maar is dat wel echt zo? Er zijn nog geen goede cijfers beschikbaar die een totaalbeeld geven!

Context

Maar waarom gebruiken mensen verzonden cijfers of halen ze de cijfers uit hun context? Dat is omdat cijfers een verhaal kracht bij zetten en urgentie kunnen benadrukken. Cijfers kunnen dan dus een instrument zijn voor de gedreven schuldhulpverlener, incasseerder of gerechtsdeurwaarder om doelen te bereiken. Cijfers worden gebruikt uit een stukje passie voor het vak, om doelen te bereiken of om standpunten te benadrukken.

Betrouwbare bronnen

Hoe begrijpelijk ook, verkeerde cijfers verhinderen een goede oordeelsvorming en besluitvorming. Gelukkig is het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid bezig om cijfers te vergaren over de gehele schulden- en incassoketen. Dat zijn cijfers uit de keten zelf én van betrouwbare bronnen zoals CBS. Dat is hoognodig om de juiste prioriteiten te stellen en een goed oordeel te vormen.

Paul Otter is gerechtsdeurwaarder en bestuurslid van de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders (KBvG). De KBvG zorgt voor een goede beroepsuitoefening door de gerechtsdeurwaarders bij de uitvoering van hun taken, met oog voor beide partijen. Paul blogt regelmatig over actuele zaken.